

**Аліна
Осокіна,**

завідувачка відділу документів з економічних, технічних та природничих наук Обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Д. І. Чижевського, м. Кропивницький

Інформаційно-освітні проекти в бібліотеці – ресурси для розвитку громад

Стаття присвячена впровадженню відділом документів з економічних, технічних та природничих наук Обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Д. І. Чижевського, м. Кропивницький інформаційно-освітніх проектів, а саме: інформаційної платформи з питань охорони праці «Держпраці інформує» та «Школи досвідченого споживача». Представлено результати роботи, цільову аудиторію, тематику, статистику відвідувань.

Роль бібліотек в сучасному суспільстві зростає тому, що вони якісно змінюють напрями своєї діяльності, стають у громадах комунікативними центрами, інформаційно-ресурсними майданчиками з багатофункціональними, сучасними і відкритими просторами, де користувачі можуть не тільки читати книжки, а й отримувати професійні консультації від різних фахівців: психолога, юриста, лікаря, або відвідувати навіть такі заняття, як гімнастика для жінок чи курси танцю, майстер-класи для дітей, театральні вистави тощо.

На сьогодні немає, напевно, жодної публічної бібліотеки, яка б не здійснювала проектну діяльність.

Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського (ОУНБ) має значний досвід упровадження різноманітних інформаційно-освітніх проектів для окремих цільових аудиторій.

Детально представимо два проекти, започатковані 2021 року, а саме: «Інформаційну платформу з питань праці» та «Школу досвідченого споживача».

Створенню «Школи» і «Платформи» передувала багаторічна співпраця бібліотеки з Головним управлінням Держпродспоживслужби в Кіровоградській області.

Щорічно, починаючи з березня

2018 року, на базі відділу документів з економічних, технічних та природничих наук, до Всесвітнього дня захисту прав споживачів, спільно з Головним управлінням Держпродспоживслужби в Кіровоградській області проводились засідання круглих столів за участю представників підприємницьких структур, громадськості, студентської молоді, фахівців з питань захисту прав споживачів, безпеки харчових продуктів та державного ринкового нагляду нехарчових продуктів.

За результатами цих засідань Головне управління Держпродспоживслужби в Кіровоградській області ініціювало створення при відділі «Школи досвідченого споживача» з метою популяризації споживчої освіти серед широкого загалу через консультативну та інформаційну діяльність, виховання грамотної споживчої поведінки й культури та формування почуття споживчої гідності. Лекції проходять щоквартально; слід зазначити, що вже відбулося 16 засідань, які відвідала 371 особа, а онлайн-трансляцію переглянуло 4 753 особи.

Захист прав споживачів є однією з найбільш актуальних тем, оскільки всі ми тією чи іншою мірою є споживачами товарів та послуг, маємо особливий статус споживача, права й гарантії, закріплені в За-

коні України «Про захист прав споживачів», які, на жаль, дуже часто порушуються, а багато хто з нас не знає, як правильно діяти в тих чи інших випадках конфліктних ситуацій з надавачами товарів та послуг.

Під час інформаційних зустрічей з фахівцями управління в рамках роботи «Школи» відвідувачі отримують консультації та роз'яснення про права споживачів житлово-комунальних послуг, про укладення договорів на такі види послуг, їх виконання обома сторонами; права споживачів у разі придбання товару неналежної якості, наприклад, під час вибору взуття. Спеціалісти управління пояснюють, на що потрібно звернути увагу при купівлі побутової хімії тощо. Актуальними та корисними для слухачів школи були консультації про особливості гарантійного ремонту побутової техніки, встановлення термінів гарантійного ремонту та відстоювання прав споживачів при покупці неякісного товару. Експерти управління фітосанітарної безпеки надали рекомендації власникам присадибних ділянок щодо закупки насіння овоче-баштанних культур та садового матеріалу плодово-ягідних рослин, розповіли, як обрати якісні та безпечні пестициди, що потрібно знати під час застосування засобів захисту рослин на присадибних ділянках. Для мандрівників

та майбутніх товарознавців Кропивницького професійного ліцею сфери послуг та торгівлі і Кіровоградського кооперативного фахового коледжу економіки і права ім. М. П. Сая спеціалісти управління провели лекцію «Ризики ввезення шкідливих організмів із закордонних подорожей».

Повертаючись з-за кордону з екзотичними фруктами, букетами дивовижних квітів, рослин у горщиках, мало хто замислюється над тим, що ці рослини можуть бути заражені бактеріями та шкідниками, небезпечними для людини і довкілля.

Під час зустрічей фахівці Головного управління Держпродспоживслужби у Кіровоградській області перш за все надають роз'яснення основних законів України стосовно захисту прав споживачів, коментарі до найбільш поширених правопорушень на споживчому ринку, прав споживачів при укладенні договорів, їх виконанні, зміні та припиненні, а також повідомляють, куди звернутися споживачеві за юридичною допомогою.

«Школа досвідченого споживача» – це освітній майданчик для набуття необхідних знань, які допоможуть споживачам приймати правильні рішення під час придбання товарів й отримання послуг та захищати свої споживчі права.

З метою привернення уваги суспільства до питань охорони праці, підвищення правової обізнаності суб'єктів господарювання, дотримання законодавства про працю, зайнятість, безпеку і охорону праці Південно-Східне міжрегіональне управління Державної служби з питань праці (раніше – головне управління Держпродспоживслужби в Кіровоградській області) та бібліотека у соціальному партнерстві започаткували інформаційну платформу «Держпраці інформує».

Якщо цільовою аудиторією «Школи досвідченого споживача» є пересічні громадяни, то інформаційна платформа з питань охорони праці спрямована на інженерно-технічних співробітників різних

суб'єктів господарювання, кадрову службу, викладачів і спеціалістів з охорони праці, студентів економічних спеціальностей усіх форм навчання та на широкий загал працівників.

В рамках платформи щомісяця відбуваються лекції, під час яких спеціалісти головного управління з охорони праці надають слухачам методично-консультативну та практичну допомогу щодо вимог безпеки під час вантажно-розвантажувальних робіт на підприємстві, нормативно-правових актів з охорони праці та нормативних документів з технічної експлуатації при проведенні робіт в електроустановках; роз'яснюють основні вимоги щодо їх безпечної експлуатації та використання електрозахисних засобів, організацію безпечних умов праці на заправних станціях, у сільському господарстві під час війни, розповідають, яким категоріям працівників потрібно проходити медичні огляди. Під час зустрічей обговорювались питання, як правильно надати інформацію про нещасний випадок, що стався на робочому місці, або про гостре професійне захворювання, пов'язане з виробничою діяльністю; розглядалась методика розслідування нещасних випадків та з'ясування обставин і причин події, що сталася; порядок створення комісії з розслідування пригоди; правила оформлення документів за новим зразком тощо. Під час засідань керівники відділів та інспектори управління надавали присутнім інформацію про позитивний досвід підприємств з питань охорони праці, методів та форм проведення навчання працівників з безпечного виконання робіт з дотриманням законодавства про працю. Обговорення торкалось теми зайнятості населення, соціального страхування, декларування доходів у 2023 році в умовах воєнного стану.

До участі в інформаційних платформах могли долучитися і працівники бібліотек області та їх користувачі шляхом приєднання до стрімінгової трансляції (прямо-

го ефіру) на фейсбук-сторінці ОУНБ ім. Д. І. Чижевського.

Щороку в рамках роботи школи та інформаційної платформи відбувається більш ніж 20 лекцій, їх відвідують понад 500 слухачів.

Зустрічі в рамках інформаційних проектів набувають популярності серед громадян міста та суб'єктів господарювання. Завдяки стрімінг-трансляції (прямого ефіру) один захід набирає понад 1,5 тисячі переглядів.

Для тих, хто не має змоги потрапити на засідання, бібліотека надає можливість скористатись електронними ресурсами та переглянути відео на фейсбук-сторінці бібліотеки, а також YouTube-канали.

Завдяки реалізації освітніх проектів залучаються нові користувачі, підвищується імідж бібліотеки як інформаційно-просвітницького центру, збільшується відвідування соціальних мереж. Організатори заходів не забували й про основну місію бібліотеки – популяризацію книги та читання, тому освітні проекти доповнювались добірками літератури за темами засідань.

Аналізуючи статистичні дані, можна сказати, що як «Школа досвідченого споживача», так і «Інформаційна платформа з питань праці» набули широкого резонансу як серед містян, які безпосередньо були на зустрічах, так і серед віртуальних користувачів.

Підсумовуючи викладене, можна зазначити, що ці інформаційні проекти покликані підвищити рівень обізнаності громадян про джерела загроз, про безпечне і раціональне влаштування свого життя як на роботі, так і в побуті. А трансформація бібліотек, яка відбувається в цифрову епоху, цьому сприяє, і, як наслідок, завдяки новітнім технологіям кожен може побувати на бібліотечних заходах віртуально, незалежно від часу і місця перебування.